Afgiftekantoor : 9140 Temse
Erkenningsnummer P708324

geonieuws

maandblad van de
mineralogische kring antwerpen v.z.w.
40(7), september 2015

In dit nummer :

- **Pyroxenen en amfibolen**
- **Cronstedt: biljartkrijt**
- **Isosceloëder**
- **Sainte-Marie-aux-Mines 2015**

Mineralogische Kring Antwerpen vzw
Koninklijke Maatschappij

Oprichtingsdatum	11 mei 1963
Zetel	Boterlaarbaan 225, B-2100 Deurne
Statuten	B.S. 17 11 77, nr. 9925
BTW-nummer	BE 0417.613.407
Wettelijk depot	Kon. Bib. België BD 3343
Verschijningsdata	maandelijks, behalve in juli en augustus.
Redacteur en verantwoordelijke uitgever	Rik Dillen, Doornstraat 15, B-9170 Sint-Gillis-Waas
Betalingen	IBAN: BE36 7895 8091 0281 - BIC: GKCCBEBB M.K.A. v.z.w., Marialei 43, B-2900 Schoten

© *Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.*

NUTTIGE ADRESSEN

Hugo BENDER, Pieter Van den Bemdenlaan 107, B-2650 Edegem. ☎ 03 4408987. ✉ <hugo.bender@skynet.be>
Bestuurder. Secretaris, ledenadministratie.
Paul BENDER, Pieter Van den Bemdenlaan 107, B-2650 Edegem. ☎ 03 4408987. ✉ <paul.bender@skynet.be>
Bestuurder. Technische realisatie Geonieuws, coördinator Minerant.
Rik DILLEN, Doornstraat 15, B-9170 Sint-Gillis-Waas. ☎ 03 7706007. ✉ <rik.dillen@skynet.be>
Redacteur Geonieuws.
Axel EMMERMANN, Lobbesplein 12, B-2640 Mortsel. ☎ 03 2953554 en 0496 359117
✉ <axel.emmermann@telenet.be> Werkgroep technische realisaties, werkgroep fluorescentie.
Bart HEYMANS, Sint-Gillislaan 15, B-9200 Dendermonde. ☎ 052 211637 ✉ <bart.heymans@gmail.com>
Website edelsteenkunde
Peter JANSSENS, Heuvel 52, B-2580 Putte. ☎ 0491 229106 ✉ <peter.janssens@telenet.be>
Werkgroep fotografie.
Etienne MANS, Guido Gezellestraat 24B, 2630 Aartselaar. ☎ 03 8888124. ✉ <etienne.mans@telenet.be>
Bestuurder. Bibliothecaris, uitleendienst, samenaankoop, organisatie excursies.
Paul MESTROM, Anjerveld 27, NL-4613 DC Bergen op Zoom. ☎ 0031 16 424 3470 ✉ <pmestrom@home.nl>
Werkgroep micromineralen, werkgroep determinaties.
Theo MULLER, Mosselstraat 26, B-8470 Gistel. ☎ 059 279252 ✉ <theomuller@scarlet.be>
Bestuurder.
Herwig PELCKMANS, Nicolaas Theelenstraat 1, B-3500 Hasselt.
☎ 0486 121128 ✉ <herwig.pelckmans@gmail.com>
Bestuurder. Ondervoorzitter, organisatie lezingen, werkgroep determinaties, werkgroep micromineralen.
Paul TAMBUYSER, Surmerhuizerweg 23, NL-1744 JB Eenigenburg.
☎ 00 31 226 394231. Fax 00 31 226 393560. ✉ <paul@mineralogy.eu>
Werkgroep edelsteenkunde, webmaster.
Ineke VAN DYCK, Walbogaard 11, B-9140 Temse. ☎ 03 8276736. ✉ <ivandyck24@gmail.com>
Bestuurder. Werkgroep zeolieten.
Ludo VAN GOETHEM, Boterlaarbaan 225, B-2100 Deurne. ☎ 03 3215060. ✉ <ludo.vangoethem@belgacom.net>
Vertegenwoordiging openbare besturen.
Paul VAN HEE, Marialei 43, B-2900 Schoten. ☎ 03 6452914. ✉ <pvanhee@skynet.be>
Bestuurder. Voorzitter.
Anny VAN HEE-SCHOENMAEKERS, Marialei 43, B-2900 Schoten. ☎ 03 6452914.
Penningmeesteres.

Titelpagina
Toermalijn op veldspaat van Paprok, Kamdesh District, Nuristan, Afghanistan. Dit specimen was te bewonderen op de stand Pregi Gemme op de beurs van Sainte-Marie-au-Mines 2015. Foto © Jef Leybaert.

MKA-kalender

Vrijdag 11 september 2015 - maandelijkse vergadering

Maandelijkse vergadering in zaal 'ELZENHOF', Kerkplein in Edegem-Elsdonk.

19.00 h bibliotheek (open tot 19.45 h)
19.30 h gelegenheid tot transacties, determinaties, afspraken voor privé-excursies, raadplegen van de bibliotheek, uitleendienst of... gewoon een gezellig babbeltje...

20.15 h **'Ontario, Canada'**
door Herwig Pelckmans

In oktober 2014 ging Herwig op excursie naar de provincie Ontario in Canada. Een mineralogische trip die begon als één dag, duurde uiteindelijk 2 weken. Hoe dat juist kwam en wat hij er allemaal beleefde en zag? Dat kom je enkel te weten als je naar de lezing komt!

Op deze avond is het tevens de bedoeling om meer informatie te verstrekken over de excursie van de MKA naar Ontario, die normaal gezien de 2 laatste weken van juli 2016 zal doorgaan.

Zaterdag 12 september 2015 - edelsteenkunde

Vergadering van de Werkgroep Edelsteenkunde in zaal 'ELZENHOF', Kerkplein, Edegem, van 9.30 h tot 12 h.

Practicum: vakantievondsten

De meeste leden van de Werkgroep Edelsteenkunde zijn ook mineralenverzamelaars en gaan er in de zomer steevast op uit om mineralen te zoeken. Deze vergadering is een gelegenheid om je vakantievondsten mee te brengen en te tonen aan de aanwezigen. Verder is er natuurlijk hulp bij het determineren. Overbodig om te vermelden dat deze vergadering zich ook richt tot alle MKA-leden die gedurende hun vakantie een bijzondere vindplaats of een interessant museum bezocht hebben.

Vakantievondsten (sort of)... saffier en andere edelstenen zoeken in de buurt van Ilakaka, Ihorombe, Zuid-West Madagascar. Foto © Rik Dillen 2015.

Zaterdag 12 september - fotografie

Vergadering van de Werkgroep Fotografie in zaal 'ELZENHOF', Kerkplein, Edegem, van 13.30 h tot 16.30 h.

Licht
Peter Janssens

Na een eerste kennismakingsronde en een tweede meeting met heel wat nieuwe gezichten en waar de wat meer theoretische aspecten van belichting al snel uitmondden in een meer algemene palaver over mineralenfotografie in het algemeen, wordt de septembersessie de eerste waar we een aantal zaken in de praktijk gaan demonstreren; voor de routiniers de uitgelezen kans om hun trukendoos boven te halen en hun kunsten te komen (ver)tonen, voor de - inmiddels behoorlijk talrijke groep - geïnteresseerde beginners de kans om een heleboel van de her en der opgepikte ideeën en technische slogans eens 'in het echt' te zien. Afspraak: zaterdag 12 september om 13.30 h in Edegem !

En hou nu al zondag 18 oktober vrij in je agenda :

Zondag 18 oktober - Mini-beurs 'Schatten op zolder'

Onze mini-MKA-mineralenbeurs gaat dit jaar door op zondag 18 oktober. Dat is iets vroeger dan vorig jaar, zodat onze beurs zeker niet samenvalt met een 'grote' mineralenbeurs zoals Luik of Amsterdam. Eigenlijk hoeven we Schatten op Zolder niet meer voor te stellen, want ondertussen hebben we een trouw en enthousiast publiek, zowel bij de standhouders als bij de bezoekers.

Maar voor onze nieuwe leden herhalen we hier graag dat onze MKA-leden hun zolder/kelder/ garage opruimen en hun eigen vondsten tegen een zacht prijsje van de hand doen, ruilen of zelfs gratis weggeven. Vaak vind je hier mineralen van groeves die ondertussen al lang gesloten zijn.

Er is ook een determinatiestand (breng uw vakantievondsten eens mee!) en zoals steeds kan er aan de bar gezellig tussen pot en pint met mineralenvrienden worden bijgebabbeld. Wie een gratis stand wil, contacteert zo snel mogelijk Ineke Van Dyck, liefst per e-mail (let op: nieuw e-mail-adres: *ivandyck24@gmail.com* !) of via gsm/sms 0476 266121. De reservatie is pas definitief na bevestiging per e-mail of sms.

Standhouders dienen lid te zijn van de MKA en kunnen vanaf 09.00 h hun stand opzetten.
Bezoekers (ook niet-MKA-leden) mogen gratis binnen tussen 10.00 h en 17.00 h. Breng dus gerust je familie, vrienden, buren en collega's mee en vergeet ook de jeugd niet, want beginnende verzamelaars worden hier extra verwend! De beurs gaat door in de grote zaal achteraan 'De Drie Rozen', Kerkstraat 45 in 's Gravenwezel (vlak over de kerk). U komt toch ook? Tot dan!

MKA-nieuws

In memoriam Philomène Livens 29-3-1923 - 1-5-2015

Op 1 mei overleed in de leeftijd van 92 jaar **Philomena Livens** (alias 'Philomène'), voor de meeste MKA'ers een nobele onbekende, nochtans jarenlang spilfiguur in het Geonieuws-gebeuren. Zij was de schoonmoeder/moeder van redacteur Rik Dillen en Ria Van den Eynde.

We leerden haar kennen in de '90-er jaren toen haar echtgenoot Charles Van den Eynde de verzending van het tijdschrift verzorgde en 'Kontich' het knooppunt was van geprinte Geonieuws-originelen (met ingescande en opgekleefde foto's) richting drukker en gedrukte nummers richting Belgische Posterijen. Na het overlijden van haar echtgenoot in 1994 bleef 'Kontich' het doorgeefluik van de Geonieuws-originelen via de keten redacteur/Ria/Philomena/Paul/drukker. Maandelijks sprong Paul (of wat minder frequent Hugo) even binnen om het origineel op te pikken.

Voor een binnen-buiten bezoekje had je goede argumenten nodig … Gewoonlijk kwam er wel een babbel van minstens een kwartiertje aan te pas over vroeger (de jeugd in de beenhouwerij thuis, de herinneringen aan haar echtgenoot) en toenmalig heden (zeg maar het wel en wee van de familie Dillen en MKA, en de gebeurtenissen in de wereld). Het was altijd een aangenaam gesprekje, en voor haar een tussendoortje als surplus bij de uitstekende opvang door dochters en kleinkinderen die bijna dagelijks wel langskwamen. Zoals het voor een 'facteur' past kregen we jaarlijks een nieuwjaarsborrel bij het eerste bezoekje in het nieuwe jaar. Als Hugo dan pas in april langskwam … gegarandeerd wist ze nog dat hij die borrel nog te goed had. Een jaarlijks bezoekje met Ria op zondagnamiddag aan Minerant stond jarenlang steevast op haar programma. Zij maakte de evolutie mee van de geprinte afgedrukte originelen naar de Word-documenten op 3.5" diskette, CD, DVD, … tot pdf-documenten die een onzichtbaar pad volgen dat haar knooppuntrol overbodig maakte. Zo vervaagden de contacten tot informatie over haar toestand via Rik en Ria.

Met het overlijden van Philomena verliest MKA andermaal een steunpilaar in haar werking, geen verzamelaarster maar wel met volle belangstelling voor het reilen en zeilen van MKA en onbaatzuchtige hulp waar mogelijk. We wensen Ria, Rik, Tine, Luk en de rest van de familie veel sterkte toe met dit verlies.

Hugo en Paul Bender

In memoriam Henck Verhoeckx 25-12-1933 - 2-4-2015

Op 2 april 2015 overleed in de leeftijd van 81 jaar ons medelid **Henk Verhoeckx**. Hij was al sinds 1996 lid van onze vereniging. Hij was vooral actief als bestuurslid van de vereniging Geode in Zwijndrecht (Nederland). Hoewel zijn thuissituatie verre van gemakkelijk was - Corrie, zijn echtgenote, is al heel lang aan een rolstoel gebonden - was hij altijd bereid tijd vrij te maken voor Geode om activiteiten in goede banen te leiden en problemen op te lossen. Hij werd in de vereniging vaak 'Henk de troubleshooter' genoemd. We wensen zijn vrouw Corrie en de ganse familie veel sterkte toe.

Aad en Nico Kuik en Rik Dillen

Erik Vercammen en Lut De Broeck trouwen

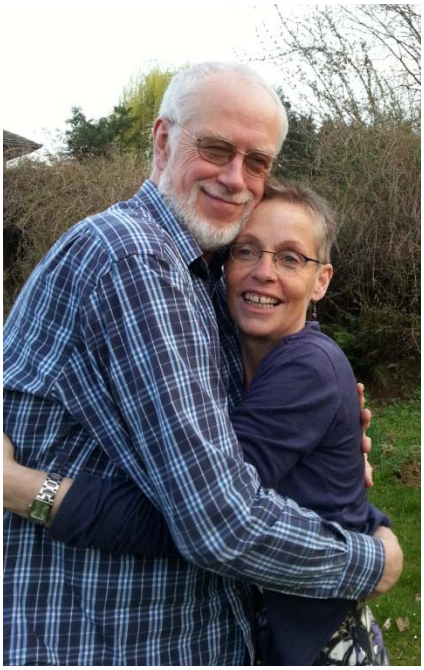

Na 14 jaar gelukkig samenzijn traden op 30 mei 2015 **Erik Vercammen en Lut De Broeck** officieel in het huwelijk, wat op 22 augustus uitbundig gevierd werd op hun trouwfeest. Erik is al sinds mensenheugnis (met name 1994) lid van de MKA, en bij jullie allen welbekend als erg gewaardeerde peer-reviewer voor Geonieuws. Geen detail ontgaat hem. Hij is een uitgesproken systematische verzamelaar, die de trotse bezitter is van allerlei kristallografische 'speciallekes'. En over elk van die vlakjes op zijn specimens kan hij een heel verhaal vertellen. Maar goed, de hogervermelde actie bewijst dat hij ook andere verhaaltjes kan vertellen.

Hij is een van de bezielers van de vereniging HONA, waarvan hij dit jaar overigens voorzitter geworden is. De vereniging HONA was trouwens de bron van hun romance: ze hebben mekaar daar leren kennen.

We wensen Lut en Erik een lang en gelukkig leven toe samen!

NFWO-prijs voor Staf Van Tendeloo

In Brussel zijn de 'Excellentieprijzen' van het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (NFWO) uitgereikt, de Vlaamse versie van de Nobelprijzen zeg maar. Vijf vooraanstaande wetenschappers krijgen elk 100.000 euro voor hun carrière in het wetenschappelijke onderzoek.
Sinds 1960 worden om de vijf jaar 5 Vlaamse wetenschappers gelauwerd, en deze keer was er een voor de MKA welbekende gelukkige bij de laureaten : **Prof. Dr. Staf Van Tendeloo**. Hij wordt beschouwd als een pionier in de elektronische beeldvorming en doet aan de Universiteit Antwerpen onderzoek naar de complexe samenhang van atomen om zo de eigenschappen van materialen in onder meer computers beter te kunnen begrijpen. Een aantal MKA-leden hebben van hem les en/of practicum gehad, of hebben op een of andere manier met hem samengewerkt.

Hij is directeur van de wereldbekende EMAT onderzoeksgroep van de Universiteit Antwerpen, waar zijn onderzoek zich vooral toespitst op de toepassing van geavanceerde elektronenmicroscopie (2- en 3-dimensioneel) in de materiaalwetenschappen. Hij is vooral een 'crack' in nanostructuren, poreuze materialen en koolstof-gebaseerde materialen. Wat ereprijzen betreft is hij met deze nieuwe onderscheiding overigens niet aan zijn proefstuk toe ☺.

Een paar cijfers die iets zeggen over zijn omvangrijke wetenschappelijke carrière: hij is auteur of mede-auteur van meer dan 1000 wetenschappelijke artikels; hij was geïnviteerde spreker op 250 internationale conferenties, geassocieeerd editor van 10 ISI vakbladen enzovoort. Een carrière om 'u' tegen te zeggen dus.

Bij deze feliciteren we Staf van harte met deze onderscheiding én met zijn ganse loopbaan.

De toekomst verzekerd...

Wie op Minerant 2015 voorbij de stand van Iván Blanco kwam kon door de aanwezigheid van een dosis suikerbonen merken dat er in het gezin Blanco iets moois gebeurd was.

Op 29 april 2015 werd Emma geboren, dochter van **Christine Janssens en Iván Blanco**. Samen met Laura en Sarah vormen zij nu wat men in België een 'kroostrijk' gezin noemt, waar de dames in de meerderheid zijn. En uiteraard wordt de kleine spruit behoorlijk bepamperd door haar twee oudere zusjes ! Voor de liefhebbers van harde cijfers: Emma woog bij de geboorte 4.260 kg, en was 51 cm lang. Van harte proficiat, Christine en Iván !

Beurzen en tentoonstellingen

In deze lijst vind je de gegevens van de Belgische mineralenbeurzen en enkele beurzen in de buurlanden. Hoewel deze beurzenkalender met de grootste zorg wordt samengesteld neemt de redactie van Geonieuws geen enkele verantwoordelijkheid met betrekking tot de juistheid van de gegevens.

Bernissart (BE), 29-30 augustus 2015, 10-18 h. Beurs (mineralen-fossielen)
Hall Omnisports du Préau, B-7320 Bernissart.
Info: Pierre Housen , Clos du Vivier 12, B-7061 Casteau
✉ pierre.housen,@gmail.com

Sint-Gillis-Waas, 6 september 2015, 10-18 h. Beurs (uitsluitend fossielen).
Gemeentepark Sint-Gillis-Waas (tenten), achter Gemeentehuis en vlakbij het "Huis van de Evolutie".
Info : ✉ ichthyosis@devidts.com, *www.paleontologie.be*

Brussel (BE), 12-13 september 2015, 10-18 h. Beurs (mineralen en fossielen)
Museum Autoworld, Jubelpark.
Info : Mevr. Leemans, Felix Delhassestraat 36, 1060 Brussel.
☎ 02 5387130, 0478 616200, *cmpb.over-blog.net* & *lithomin.blog4ever.com*
✉ leemansroger2014@gmail.com

Heule (BE), 26-27 september 2015, 10-18 h. Beurs (mineralen, fossielen)
OC De Voncke, Lagaeplein 24, 8501 Heule
Info : Jan Ocula, Stijn Streuvelslaan, 79 8501 Kortrijk-Heule
☎ 0475 743261 ✉ jan@guapoteam.be, *www.facebook.com/guapoteambelgiumvzw*

Utrecht/de Bilt (NL), 27 september 2015, 10-17 h. Beurs (mineralen, fossielen, schelpen, edelstenen)
H.F. Witte Cultureel en vergadercentrum, Henri Dunantplein 4, De Bilt.
Info : ✉ utrechtsebeurzen@mineralennlc.nl, *www.mineralennlc.nl*

Wasquehal (FR)[bij Lille], 26-27 september 2015, 9-19 h. Beurs (mineralen, fossielen, edelstenen).
Salle "Pierre Herman", rue Victor Hugo (centrum, bij gemeentehuis)
Info : ✉ jp.zingraff@wanadoo.fr, geologie@laposte.net
www.geologie-info.com/bourse-mineraux-fossiles.php

Arlon (BE), 3-4 oktober 2015, 13-19/10-18 h. Beurs (mineralen, fossielen, juwelen, edelstenen)
Salle "Le Printemps", Route de Neufchâteau 253.
Info : *www.calm-arlon.be*

De column van Cronstedt

Biljartkrijt

Bent u ook zo'n fan van CSI? Je weet wel, Crime Scene Investigations, waarbij een team van topspeurders steeds binnen de 45 minuten de meest complexe misdaden naadloos weten te reconstrueren aan de hand van de meest vergezochte details, die ze steeds weer weten te vinden en die dan uiteraard ook nog eens uniek en doorslaggevend blijken te zijn. Nou ja, toegegeven, het is televisie, dus met een grote korrel haliet te nemen, maar hun vindingrijkheid blijft me toch wel boeien. En heel af en toe zit er wel een verwijzing in naar de mineralogie, dus da's ook wel leuk.

Wat me soms wel doet sid(d)er(iet)en, zijn de vertalingen van de dialogen. In feite zou ik beter een ander woord dan 'vertalingen' gebruiken, iets in het genre van 'vrije interpretaties', want van de inhoud van de oorspronkelijke versie is soms niets meer terug te vinden. Ik heb dan ook de neiging om naar de Amerikaanse dialogen te luisteren <u>én</u> gelijktijdig ook de ondertitels te lezen <u>én</u> die met elkaar te vergelijken. Misschien zou ik dat beter niet doen, want geregeld erger ik me azuriet aan die vrije interpretaties. Het is ronduit frustrerend hoeveel informatie er soms verloren gaat, en het wordt helemaal amorf als ze bepaalde wetenschappelijke gegevens zomaar naar hun hand zetten. Hieronder een mineralogisch voorbeeld …

In CSI aflevering 6.22 vinden de speurders een blauw poeder op de kledij van het slachtoffer. Na onderzoek blijk er volgens de Nederlandse ondertitels axiniet in te zitten, waaruit men afleidt dat het dus om biljartkrijt gaat. Nou moe, axiniet in biljartkrijt? In gedachten zag ik al zo'n malafide biljarter die met een brede grijns op zijn gelaat een handvol axinietkristallen van Dodo (Rusland) door de vleesmolen (oeps, axinietmolen dus) draaide om er krijt van te maken voor zijne keu. En voor de mooie blauwe kleur deed ie er ongetwijfeld enkele azurietjoekels van Tsumeb bij. Het brak m'n arme hart!

Voor alle duidelijkheid: ik was er zelf ook al van overtuigd dat biljartkrijt geen gewoon 'wit krijt' is (zoals je het aan de kliffen van Dover vindt) dat ze blauw gekleurd hadden. Dat wit krijt is namelijk calciumcarbonaat; juist ja, de samenstelling van calciet en aragoniet. Neen, biljartkrijt moest iets anders zijn, maar wat?

Enfin, dat moest ik toch even checken. Dus op het web even gegoogled met axiniet en biljartkrijt (jawel, in het Nederlands, vermits we in ons Belgenlandje op biljartgebied toch ook wel wat geschiedenis geschreven hebben), en wat denk je? Nada, nul, niks, geen enkele treffer! Zelfs in het Engels kwamen er geen bruikbare webpagina's tevoorschijn.

Nu was me wel opgevallen dat men het in de gesproken taal niet had over axiniet, maar over iets anders dat met een 'a' begon. Na de passage te herbeluisteren bleken zij het te hebben over 'aloxide'. Dat blijkt dan weer een verkorte benaming voor aluminiumoxide. Aha, kennen wij geen mineraal met die eenvoudige samenstelling? Juist ja, korund! En inderdaad, als we Wikipedia mogen geloven, zit er naast kwarts ook korund in biljartkrijt. Beide moeten fungeren als schurende stof, zodat men de bal met de gekrijte pomerans (de top van de keu) met meer precisie in de juiste richting kan stoten en alzo het gewenste effect verkrijgt.

Hmm, een korundmolen? Dat zie ik toch niet haalbaar, met de spreekwoordelijke hardheid van korund. Je herinnert je toch dat dit mineraal hardheid 9 heeft op de schaal van Mohs, niet? Geen paniek, natuurlijk (en gelukkig voor de mineralenverzamelaars) gebruiken ze hiervoor industriëel aangemaakte aloxiden. We hoeven onze Raymond Ceulemans Junior (of hoe ons huidig Belgische biljartwonder ook mag heten) dus geen verwijten noch meteorieten naar het hoofd te slingeren.

Gekrijte groetjes, Axel

Axel Cronstedt is te bereiken via axel.cronstedt@mineralogie.be

Pyroxenen en amfibolen: addendum

Ludo Van Goethem

Het algemene artikel over pyroxeen en amfibool in het juni nummer werd blijkbaar zeer aandachtig gelezen, afgaande op de vele reacties die er gekomen zijn, en dat rechtvaardigt dit addendum.

Vooreerst, 2 zetfouten. De b-parameter van de clinopyroxenen mist natuurlijk het decimale punt (moet 0.9 nm zijn) en de teksten bij figuur 3 zijn omgewisseld.

Verder werd me erop gewezen dat ik zeker het artikel van Hawthorne et al. (2012) over de amfibool-nomenclatuur had moeten vermelden. En inderdaad, hoewel dit artikel weinig wijzigt aan de mineraalnamen op zich, is het toch zeer fundamenteel voor de 'nieuwe' interpretatie van een chemische analyse en de naamtoekenning. En zeker voor grensgevallen kan de naam wel eens verspringen. Ik vat hieronder de belangrijkste verschillen samen die relevant zijn voor voor de modale verzamelaar (Hawthorne et al., 2012 en Oberti et al., 2012).

De nieuwe nomenclatuur verdeelt de amfibolen in twee groepen gebaseerd op de 'W'-plaats (de OH-groep in het juni-artikel, die vervangbaar is door fluor, chloor of zuurstof). De eerste groep zijn de amfibolen gebaseerd op hydroxyl (OH), fluor (F) en chloor (Cl), de grootste groep, ook qua voorkomen in de natuur. De tweede groep zijn de zogeheten oxo-(zuurstof-)-amfibolen. Hier is bvb. kaersutiet naar verhuisd.

Daar waar oorspronkelijk de verdeling gebeurde op basis van de T-, A- en X- (of B-) ionen, gebeurt die nu op basis van A, X (of B), en Y (of C). In plaats van 4 subgroepen, onderscheidt men er nu 8 (gebaseerd op X). De reden is dat na een grondige studie van (o.a. theoretische) amfibolen, men het nodig vond 4 extra groepen te maken gebaseerd op het lithiumgehalte. Hier bevat enkel de zuivere lithiumgroep natuurlijke mineralen. De drie andere bevatten amfibolen die nog niet in de natuur gevonden zijn als zuiver mineraal, maar er zijn wel 'invulnamen' voorzien.

In de vier 'originele' groepen verandert niet zoveel (qua namen!), behalve dan de verhuis van Li-houdende leden naar de lithiumgroep en enkele naar de oxo-groep. En ook het gebruik van voorvoegsels is herzien. Wie details wil over de verhuis raadpleegt best de figuren in de genoemde artikels, zeker in functie van de gewijzigde interpretatie van de ionensommen, waardoor amfibolen wel eens van naam durven veranderen (zeker grensgevallen). Vandaar dat de boodschap blijft: ga uit van een gedetailleerde analyse van je amfibool van de bewuste vindplaats en controleer zeker of de naam niet verandert als het artikel ouder is dan 2012.

Verder nog een apart dankwoord aan Ernst Burke, niet alleen voor zijn kritische lezing, maar ook voor de links naar twee websites waar je een klein programmatje kunt downloaden die de berekening en naamtoekenning voor jou doet. Je hoeft enkel de chemische analyse in te vullen:
https://github.com/AndrewLocock/Amphibole/releases : Excell rekenblad gebaseerd op een analyse uitgedrukt als oxide-concentraties
http://www_crystal.unipv.it/labcris/AMPH2012.zip : te installeren script gebaseerd op een analyse uitgedrukt in element-concentraties.

Literatuur

Hawthorne et al. (2012), Am. Mineral., 97, 2031-2048
Oberti et al. (2012), Periodico di Mineralogia, 81(2), 257-267

Mineraal van de maand
'Augiet' = ijzerrijke aluminiumrijke diopsied

Ludo Van Goethem

Fig 1. Zicht op de Caldeira de Taburiente vanaf het begin van de Ruta de los Volcanes (recent vulkanisme). Foto © Ludo Van Goethem.

Het mineraal van deze maand is nauw verbonden met de artikels die we publiceerden in het juni-nummer. Deze keer gaat het om een pyroxeen, die men gewoonlijk als 'augiet' bestempeld, maar die strictu sensu, volgens de gegevens uit het juni-nummer, eerder in de kategorie diopsied valt (zie par 3.3 van het artikel 'Ik heb augiet gevonden').
Volgens de auteurs die daar geciteerd worden gaat het om een ijzerrijke en aluminiumrijke diopsied. Vermits je in het juni-nummer alles kan vinden wat je moet weten om deze pyroxenen een plaatsje te geven in je collectie, gaan we daar hier niet verder op in.

De kristallen die we aanbieden, komen van de rand van de Caldeira de Taburiente (Fig 1), meer specifiek Pico de la Cruz, op het eiland La Palma van de groep van de Canarische Eilanden. Het betreft zwarte kristallen met de typische pyroxeenvlakken gemiddeld rond één cm, maar sommige tot enkele cm. Sommige zijn vertweelingd volgens (100).

De caldeira is eigenlijk geen echte caldeira, maar een erosiekrater. Origineel was hier een vulkaan, de Taburiente vulkaan, die vermoedelijk even hoog of hoger was dan de Teide op Tenerife. Maar door landafschuivingen op La Palma (ja toen ook al!) is er een opening gekomen, die doorgedreven erosie mogelijk maakte.

Het voordeel is dat in de caldeira de volledige geschiedenis van het eiland te zien is (op het recente vulkanisme na). De bodem bestaat uit een opgestuwde onderzeese vulkaan, en we treffen er dan ook kussenlava en gabbro aan (in dit geval pyroxeen en veldspaat) (Fig 2 en 3).

Voor wie meer info wil over de geologie van La Palma, verwijzen we naar de literatuurlijst.

Fig 2.
Kussenlava op de bodem van de Taburiente caldeira. Foto © Ludo Van Goethem.

Fig 3.
Gabbro op de bodem van de Taburiente caldeira. Foto © Ludo Van Goethem.

Fig. 4
Pyroxeenkristal (a) en tweeling (b) van Pico de la Cruz, La Palma, Canarische eilanden.
Foto © Ludo Van Goethem.

Literatuur

F. Anguita F. et al. (2002), 'Los Volcanes de Canarias', Editorial Rueda
J.C. Carracedo J.C. (2008), 'Los Volcanes de las islas Canarias IV', Editorial Rueda

Tijdschriften

- **AGAB MINIBUL** 48(3), 03.15

49-67 Les minéraux associés à la faille de Coirnoumont

- **NAUTILUS INFO** 39(7), 03.15

167-170 Excursieverslag: Carrière des dolomies de Marche-les-Dames (13.02.2015°
171-180 Fotografie in de mineralogie en paleontologie (deel 3)

- **AMERICAN MINERALOGIST** 100(1), 01.15

1-2 The American Mineralogist at 100 years, and a mineralogy renaissance
3 At the blurry edge of mineralogy
4-5 Mineral evolution and Earth history
209-214 Tetrataenite in terrestrial rock
267-273 Nuragheite, $Th(MoO_4)_2 \cdot H_2O$, the second natural thorium molybdate and its relationships to ichnusaite and synthetic $Th(MoO_4)_2$

- **REGNE MINERAL** # 121, 02.15

6-16 L'anatase des 'schistes verts' des Grandes Rousses
18-23 A la découverte des zéolites de Vérone, Vénétie, Italie
24-30 Entretien avec Jean-François Lanoë
31-34 La pyrite de Bourges, Cher (FR)
35-42 'Pinnacle Peak', découvertes à Argentière, Mont-Blanc, Haute-Savoie
43-45 Paris: exposition 'Trésors de la Terre'

- **LE CAILLOUTEUX** # 286, 03.15

9 Découverte d'un nouveau minéral, la wassonite
9-10 Des cristaux de quartz pour comprendre les séismes
11 Découverte d'une nouvelle forme de soufre

- **GEODE** 40(2), 04.15

9-12 Excursie naar Tsjechië in 2014
15-16 Magmakamer onder de oceaanbodem

- **SPIRIFER** 39(2), 02.15

- **DER AUFSCHLUSS** 66(2), 04.15

79-87 Der Dolomit - ein altes Rätsel mit vielen Gesichtern
88-107 Der Pilbara-Kraton in Westaustralien - eine Reise zu den ältesten geologischen Zeugnissen der Erde
108-121 Die Erzminerale des Siegerland-Wied-Distriktes und Ihre Verwachsungen (Teil 4)

- **LAPIS** 40(3), 03.15

7 Türkis
8-11 Sugilith
12-18 Fensterquarze aus dem Fäldbachtal, Binntal (CH)
19-23 Pyromorphit, Mimetesit, Vanadinit und gediegen Kupfer aus dem Odenwald
24-37 Die Tucson Show 2015
38/54 Neue Mineralien [Chiappinoit-(Y); Galloplumbogummit; Hlousekit; Mojaveit; Plasilit]
40-41 Granatkristalle von der Insel Kos, Griechenland
41-42 Pucherit aus der Oberpfalz
42 Wismutmineralien aus Schneeberg/Sachsen

- **STEIN** 42(1), 02.15

4-6 Verket kromgruve Litjdalen i Sunndal kommune, Møre og Romsdal
14-15 Greenalitt fra Rød-skjerpene, Minneåsen i Eidsvold
16-17 Chalkositt (kobberglans) i krystaller fra Huken, Grorud, Oslo
22-26 VM i gullvasking i Kopparberg, Sverige *[goudpannen]*
30-31 Første funn av behoitt på Grønland
32-33 Dvergsutten - ei nesten gløymd lokalhistorie

- **GRONDBOOR EN HAMER** 69(1), 02 15

Isosceloëder, compleet verouderd maar nog steeds actueel

Paul Tambuyser

Tijdens de cursus kristalmorfologie werd de vraag gesteld wat een isosceloëder is. Ik kon daar zo direct niet veel meer op antwoorden dan dat het om een verouderde benaming gaat. Dus maar even het internet op en de oude boeken ingedoken om de juiste betekenis ervan te vinden.

In het Engels betekend "isosceles" dat een figuur twee gelijke zijden heeft. Bijvoorbeeld de "isosceles triangle" is een gelijkbenige driehoek. Een gelijkzijdige driehoek (drie gelijke zijden) noemt men een "equilateral triangle". In het Frans komen we een gelijkaardige terminologie tegen als men het heeft over de "triangle isocèle" (of "triangle isoscèle"). Of de isosceloëder met twee gelijke zijden of meer specifiek met een gelijkbenige driehoek te maken heeft, is onze volgende opdracht.

In kristallografieboeken van het laatste decennium van de 19de eeuw kom je geregeld de term "isosceles octahedron" tegen. Griffin (1891) maakt onderscheidt tussen wat hij een "regular octahedron" noemt en een "isosceles octahedron" waarvan hij twee varianten kent; de "acute" (scherpe) en de "obtuse" (stompe). De "regular octahedron" noemen wij nu octaëder (figuur 1a) en dat is een vorm uit het kubisch stelsel. De "isosceles octahedron" waarvan de vlakken gelijkbenige driehoeken zijn, noemen wij een tetragonale dipiramide die zowel scherp als stomp kan zijn (figuur 1b en c).

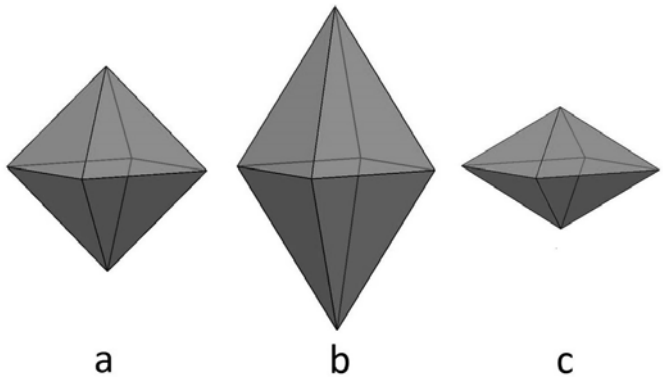

Figuur 1
a) octaëder
b) scherpe of spitse tetragonale dipiramide
c) stompe tetragonale dipiramide

Een andere meer algemene terminologie vinden we in het boek van Nevil Story-Maskelyne uit 1895. Voor hem is een isosceloëder een vorm waarvan de vlakken gelijkbenige driehoeken zijn, naar analogie met de scalenoëder die uit ongelijkzijdige driehoeken (scalene triangles) bestaat. Story-Maskelyne onderscheidt naast de isosceloëders die Griffin beschreef ook nog twee 24-vlakkige isosceloëders die beide tot het kubisch stelsel behoren (figuur 2a en b). Deze vormen kennen we vandaag onder de namen tetrahexaëder (figuur 2a) en trisoctaëder of trigon-trioctaëder (figuur 2b). Beide vormen bestaan inderdaad uit 24 gelijkbenige driehoekige vlakken.

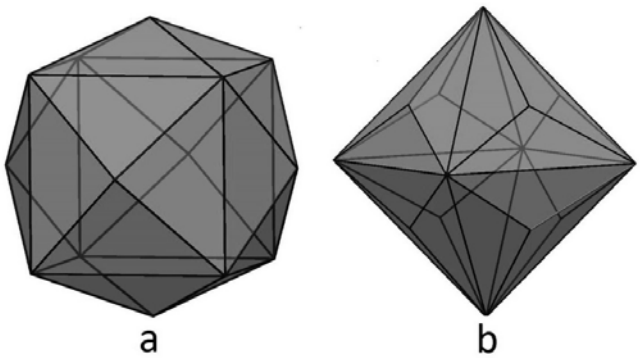

Figuur 2
a) tetrahexaëder
b) trisoctaëder of trigon-trioctaëder

Als we de definitie van Story-Maskelyne doortrekken, betekent dit wel dat er meerdere soorten van isosceloëders mogelijk zijn. Immers alle vormen met gelijkbenige driehoekige vlakken komen dan in aanmerking. En ja hoor, als we er nu de oudere Franstalige kristallografieboeken op naslaan, dan komen we nog een andere "isoscéloèdre" tegen; de vorm die we vandaag hexagonale dipiramide noemen (figuur 3). Blijkbaar is in de Franstalige kristallografische literatuur de term "isoscéloèdre" (of "isocéloèdre", want beide schrijfwijzen worden gebruikt) voorbehouden voor de hexagonale dipiramide, dit in tegenstelling tot de Engelstalige teksten waar juist andere vormen de naam van isosceloëder dragen.

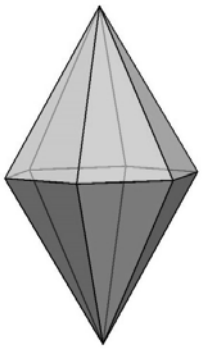

Figuur 3, hexagonale dipiramide, de "isosceloèdre" uit de Franstalige literatuur

In "Les Minéraux de Belgique et du Congo Belge" van Buttgenbach, een boek dat dateert van 1947, kan je lezen dat hij de term gebruikt voor de hexagonale dipiramiden van calciet van Rhisnes (Provincie Namen). Vreemd dat de kennelijk verouderde terminologie nog tot in het midden van vorige eeuw toegepast werd. Maar ik was des te verwonderd toen bleek dat in beide meer recente uitgaven, 1976 èn 2002, van "Les Minéraux de Belgique" nog steeds de term "isoscéloèdre" gebruikt werd. Zou dat dan betekenen dat deze terminologie in de Franstalige kristallografie nog gemeengoed is?

In de enkele recente Franstalige kristallografie boeken die ik bezit, kom ik de term in ieder geval niet meer tegen. Kortom, tijd om mijn Franstalige collega Claude Hootelé eens te Skypen. Claude wist niet of de term "isoscéloèdre" nu nog in gebruik is, maar kon me wel vertellen dat de calcieten van Rhisnes befaamd zijn door het veelvuldig voorkomen van hexagonale dipiramiden, terwijl deze vorm op andere vindplaatsen juist behoorlijk zeldzaam is. Hij had het zelfs over de "calcites de Cesàro" omdat Giuseppe Cesàro (1849-1939), kristallograaf en mineraloog aan de Université de Liège, ettelijke calcieten van deze vindplaats bestudeerd heeft (Cesàro, 1889). Buttgenbach (1947) vermeldt zelfs dat Cesàro meer dan 600 kg aan calcietkristallen van Rhisnes onderzocht heeft.

Over deze calcietkristallen schrijft Cesàro in 1889: *"L'isoscéloèdre L se fait surtout remarquer par son abondance et par la différence de taille des individus; d'un côté on en trouve d'environ 1 millimètre, quelquefois complets et brillants; d'autre côté, on en rencontre ayant de 6 à 7 centimètres d'arrête culminante. Ces grands cristaux sont ordinairement assez grossiers; cependant nous possédons un magnifique isoscéloèdre (N° 420) complet, à faces réfléchissantes, ayant 1 décimètre de hauteur; il est terminé par les faces du rhomboèdre primitif. Les petits cristaux brillants nous ont*

servi, par de nombreuses mesures, à nous assurer de la notation de l'isoscéloèdre". Kortom deze zeldzame hexagonale dipiramiden van calciet komen in Rhisnes veelvuldig voor; zowel in grote ietwat ruwe kristallen, maar ook in kleine glanzende kristallen die ideaal geschikt waren om met behulp van de reflectiegoniometer te onderzoeken. Cesàro gebruikt het symbool L om er de hexagonale dipiramide $\{8.8.\overline{16}.3\}$ mee aan te duiden, maar van deze vindplaats zijn er door hem nog andere varianten van deze vorm met behulp van nauwkeurige goniometrie geïdentificeerd: α $\{44\overline{8}3\}$, ξ $\{22\overline{4}1\}$, e_3 $\{22\overline{4}3\}$ en b^2 $\{11\overline{2}3\}$.

Wat Claude nog wist te vertellen, is dat Roger Warin (de sympathieke en kundige voorzitter van onze zustervereniging AGAB in Liège) mooie foto's van calcietkristallen van Rhisnes gemaakt heeft. Dus maar even Roger e-mailen over deze kwestie. Hij schrijft me dat de term "isoscéloèdre" vandaag niet meer in gebruik is, tenzij in musea… Men houdt het in de Franse taal ook op dipiramide hexagonale.

Verder vertelt hij dat hij samen met Frédéric Hatert (professor in de mineralogie aan de Université de Liège) een publicatie voorbereidt over de calcieten van Cesàro in het museum van de ULG. Hij heeft een aantal calcietkristallen gefotografeerd waarvan de tekeningen door Buttgenbach (1947) gebruikt zijn. De tekst zal gepubliceerd worden in "Le Règne Minéral". We kijken er al naar uit.

Figuur 4.
Een calcietkristal van Rhisnes, uit de verzameling van G. Cesàro die bewaard wordt aan de Université de Liège; het kristal is een hexagonale dipiramide L $\{8.8.\overline{16}.3\}$, *beëindigd door een romboëder p* $\{10\overline{1}1\}$, *het is vertweelingd op* (0001); *op het etiket staat vermeld (in het handschrift van Cesàro): Isosc L | Hémitropie a1 | Rhisnes. Foto © Roger Warin.*

Dankwoord

We zijn dank verschuldigd aan Roger Warin voor het ter beschikking te stellen van de foto van een calciet isosceloëder uit Rhisnes.

Literatuur

Buttgenbach, H. (1947), "Les Minéraux de Belgique et du Congo Belge", H. Vaillant-Carmanne, S.A., Liège, p. xviii, 573.
Cesàro, G. (1889), "Les Formes Cristallines de la Calcite de Rhisnes" Ann. de la Soc. géol. de Belg. XVI, p. 163-392.
Griffin, J.J. (1891), "A System of Crystallography with its Application to Mineralogy", Richard Griffin and Company, Glasgow, p. vi, 346, 143.
Hatert, F., Deliens, M., Fransolet, A-M., Van Der Meersche, E., (2002), "Les minéraux de Belgique", 2ième édition, Muséum des Sciences naturelles, Bruxelles, p. 304.
Hootelé, C. (2015) persoonlijke mededeling, 21/02/2015
Mélon, J., Bourguignon, P., Fransolet, A-M. (1976), "les minéraux de Belgique", Editions G. Lelotte, Dison, p. 280.
Story-Maskelyne, N. (1895), "Crystallography a Treatise on the Morphology of Crystals", Clarendon Press, Oxford, p. xii, 522.
Warin, R. (2015) persoonlijke mededeling, 21 en 22/02/2015

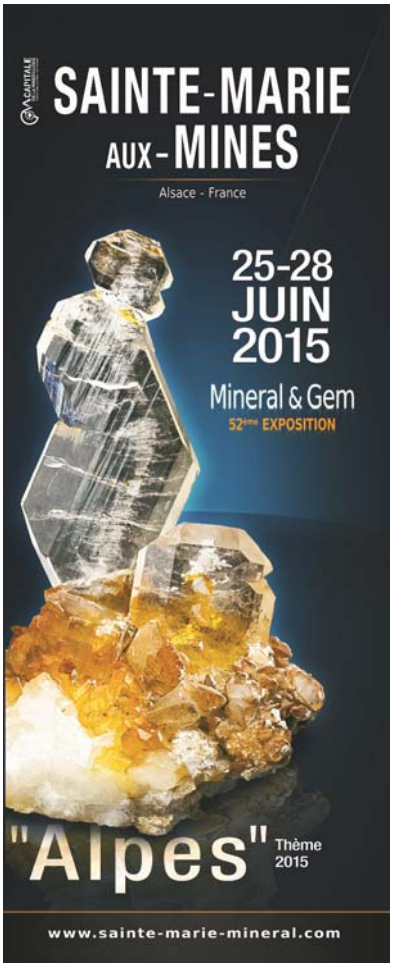

Sainte-Marie-aux-Mines

wie er niet bij was had weer eens ongelijk...

Raymond Dedeyne

Het is een ongeschreven wet dat elk jaar, als de dagen terug beginnen te korten, elke rechtgeaarde mineralenverzamelaar zich naar het zuidoosten zal begeven, richting Mekka maar iets minder ver volstaat: tot in het stadje Sainte-Marie-aux-Mines, alwaar hij zich gedurende minstens enkele dagen volledig zal laten onderdompelen in de aldaar alles overheersende minerale sfeer. En aldus geschiedde mij - net als in de jaren voordien - ook dit jaar.

Het is woensdag 24 juni, twintig over drie 's nachts en over de autoradio zingen Jan De Smet en zijn Nieuwe Snaar zeer toepasselijk 'Ik heb vannacht zeer onrustig en weinig geslapen en dat was niet het gevolg van het drinken van bier'. Neen, het is gewoonweg een veel te korte nacht geweest want ik ben reeds van 03.00 in de ontiegelijk vroege morgen onderweg om van de opening van de beurs om 09.00 maar niets te missen. Toch hou ik mij voorbeeldig aan alle verkeersregels en stel daarbij een voorbeeld voor de natie, maar enige dank kan er wel weer niet af. Als je onze wetsdienders nodig hebt zijn ze er niet: waar blijven ze nu met hun goedkeurende woordjes, felicitaties, gratis sleutelhangers en dito krasloten?
De Franse weerman belooft 'un grand soleil pour toute la nation': terwijl het buiten nog amper 4,5 °C is en er overal dikke mistbanken hangen is dit moeilijk te geloven- maar uiteindelijk zal hij toch nog gelijk krijgen voor de volle drie volgende dagen. Na een lange en vooral vervelende rit sta ik uiteindelijk stipt om 9.00 in Sainte-Marie in de startblokken. En laten we maar direct de koe bij de horens vatten en zien wat er dit jaar zoal te beleven viel.

China maakt vooral indruk met plumbogummiet uit Guangxi en wulfeniet uit Xinyiang. Het eerste mineraal was vorig jaar al prominent aanwezig als donkerblauwe overkorstingen op pyromorfiet maar nu dient zich een nieuwe generatie aan van naaldvormige tot dikke gele pyromorfietkristallen die aan het oppervlak slechts licht omgezet zijn zodat het geheel een meer lichtblauwe schijn heeft. Dat levert attractieve specimens op waarvan er al een (van Lavinsky) de cover van Lapis 3/2015 mocht sieren met als bijschrift 'bestes bisher bekanntes Stück'. De hedendaagse wereld verandert echter snel want hier in Sainte-Marie zie je al diverse nog betere stukken. De nieuwe vorm wordt door diverse handelaars aangeboden - zowel bij de dure 'highgraders' (met navenante prijzen) als dichter bij de bron, bij diverse Chinezen waar je voor heel wat minder geld je voordeel kunt doen - tenminste nog tot op woensdagavond, waarna nog slechts het kwalitatief mindere materiaal overblijft. De specimens worden nagenoeg onveranderd aangeboden als afkomstig uit Yangshuo, wat flagrant verkeerd is. Berthold Ottens - voor mij nog altijd dé autoriteit op gebied van Chinese mineralen - publiceerde in Lapis 12/2014 (p 12-22) een grondige studie waarin hij vaststelt dat plumbogummiet uit Guangxi uit niet minder dan vijf verschillende locaties wordt aangeboden - te weten Yangshuo, Daoping, Lingchuan, Jiufengshan en Laohu. Deze vijf locaties liggen in vogelvlucht op slechts enkele kilometer van elkaar. Berthold betoogt verder na een grondige analyse dat slechts één daarvan correct is: alle plumbogummiet komt volgens hem onveranderlijk

voor op GELE pyromorfiet (dat klopt bij alle stukken die ik tot nog toe zag) en is afkomstig uit een kleine barietontginning in Laohu. Waarom tophandelaars en MinDat dan nog steeds vrolijk het verkeerde Yangshuo verder blijven gebruiken is mij een raadsel. Ik kan het natuurlijk verkeerd voor hebben, maar bij specimens van tienduizenden dollars zou ik naast een onberispelijke vorm, kleur, glans, compositie en wat nog al meer toch evengoed de best mogelijke vindplaatsdata verwachten - zeker wanneer die vlot toegankelijk zijn?

Minstens even opmerkelijk als de nieuwe plumbogummiet is de nieuwe wulfenietoogst uit Xinjiang, het Chinese Wilde Westen - die aangeboden wordt onder diverse verschijningsvormen en waarbij de kleur varieert van geel over bruinrood naar feloranje. Ook dit zijn heel attractieve stukken die zowel in het prestigieuze Théatre als door de handelaars in de straten worden aangeboden en daarbij is er niet altijd een duidelijke relatie tussen prijs en kwaliteit. Die kwaliteit moet je wel goed in het oog houden: vooral de randjes van de dunne kristalplaatjes zien er soms zwaar gehavend uit en daarbij is niet altijd duidelijk of dat een natuurlijke dan wel een ontginnings- of transportgerelateerde oorzaak heeft. Ik schaf mijzelf enkele diverse verschijningsvormen aan, maar de beste hiervan is wel een exemplaar dat ik betrek van een Chinees die zichzelf Larry noemt: een absolute schoonheid (het specimen - niet Larry!) ter grootte van een royale hand, samengesteld uit talloze rozetten van ongeschonden dunne oranjebruine plaatjes en netjes gemonteerd in een onberispelijke kunststofdoos: zeg niet dat Chinezen geen vorderingen hebben gemaakt op het gebied van mineralen behandelen en presenteren! Larry vertelt mij niet zonder enige trots dat hij Berthold Ottens vrij recent nog door Xinjiang heeft gegidst. Ik trek dat later na in het reisverslag dat hierover in Lapis is verschenen (achterdochtig als ik ben neem ik niet gemakkelijk iets op gezag aan, vandaar…) en daar wordt dat inderdaad bevestigd - bovendien blijkt, steeds volgens hetzelfde verslag, op zijn officieel paspoort ook nog eens de naam Lan Tian Wen te staan.

Ook voor wulfeniet zorgen de vindplaatsdata weer voor verwarring: je kunt kiezen tussen Urumqi, Kuruktag, Lop Nor of Jianshao. En ook hier brengt Berthold Ottens weer de redding: wanneer ik hem op woensdag tegen het lijf loop vertelt hij mij dat er momenteel in de hele provincie Xinjiang slechts één enkele vindplaats voor wulfeniet bekend is, en dat is de mangaan dagbouwmijn in Jianshao. De andere alternatieve data houden daar wel min of meer verband mee: Urumqi is de hoofdplaats van Xinjiang (zo zou je al onze onovertroffen Waalse calcietspecimens de herkomst 'Brussel, België' kunnen opkleven); Kuruktag zijn de bergen in het oostelijk deel van de Taklamakan-woestijn (waar Jianshao zich situeert) en Lop Nor is een droog zoutmeer in de buurt.

Foto © Jef Leybaert

Berthold heeft net een reeks van drie bijdragen over Xinjiang gepleegd over zijn recente reis daarheen: de eerste daarvan werd gepubliceerd in Lapis 4/2015 - voor de andere twee is nog geen publicatiedatum vastgesteld (waarschijnlijk voor wanneer Lapis ooit nog eens absoluut niets over Alpenmineralen te melden heeft?). Berthold vertelt hoe hij zelf slechts tot in de buurt van Jianshao is geweest: transport doorheen dit gebied is vanwege de (relatieve) nabijheid van Lop Nor - de Chinese nationale testgrond voor nucleaire toestanden allerhande - aan sterke beperkingen onderworpen.

China is ook altijd wel goed voor enkele nieuwe fluorietvondsten. De flessengroene variëteit uit Xin Yang, Henan zag ik al wel op de recente Minerant verschijnen, maar hier vind je specimens die ook nog eens extra opgeluisterd worden door goedgevormde en aantrekkelijk contrasterende witte calcietscalenoëders. Uit Dongshan, Hunan is er een nieuwe vondst van groene kubussen op een spierwitte kwartsmatrix - weer een attractief contrast waarbij de groene kleur sterk doet denken aan de (vanadiumrijke) groene apophylliet uit de regio Poona. Yuwen Li presenteert specimens uit Yiwu, Zhejiang met talloze paarse octaëders tot een centimeter groot, terug op spierwitte kwartsmatrix. Uit hetzelfde Yiwu is er tenslotte ook nog een fluorietnieuwigheid waarbij over een eerste generatie lichtgroene octaeders een tweede generatie kleurloze tot lichtviolette kubussen is gegroeid. Het eindeffect is telkens een groene octaeder die precies in een doorschijnende kubuskooi gevangen zit, alles op een witte kwartsondergrond. De kubussen zelf vertonen daarbij bovendien ook nog eens 'ghostvorming'.

Wel niet uit China maar doorgaans toch wel aangeboden door Chinese handelaars is de azuriet uit de Kanong open pit, Sepon in Laos. Strikt gezien is dit geen nieuwigheid maar specimens vinden maar zelden hun weg naar Europese beurzen. Ook dit zijn aantrekkelijke stukken, met goedgevormde diepblauwe azurietkristallen (die meestal binnenin een malachietkern bevatten) op een matrix van glanzende vezelvormige malachiet.

Soms vind je bij Chinese handelaars wel eens interessante 'sleepers', en daarmee bedoel ik geen slaperige verkopers maar eenmalige stukken waarvan ze zelf niet goed weten wat het is, die ze bijgevolg voor een prikje liquideren maar die een ietwat ervaren verzamelaar blij verrast laten opkijken. Dit jaar vind ik er zo twee, allebei uit Huanggang, Binnen Mongolië. Het ene zou volgens verkoper arsenopyriet moeten zijn - maar blijkt echter exclusief te zijn opgebouwd uit de voor deze locatie zo typische speervormige, polykristallijne, zilverwitte löllingietkristallen tot anderhalve centimeter groot. Om dat duidelijk waar te nemen is wel een loep nodig en wat ervaring - twee zaken die de verkoper niet heeft en ikzelf wél. Mijn tweede 'sleeper' is uit dezelfde locatie afkomstig: een vuistgroot aggregaat van perfecte dodecaedrische kristallen waarmee verkoper duidelijk geen blijf weet. Het specimen ligt echter ongemeen zwaar in de hand en een test met een kleine magneet (op grotere beurzen heb je altijd een kleine toolset bij!) bevestigt ondubbelzinnig: dit is magnetiet. Nu is magnetiet voor Huanggang niet bepaald zeldzaam (het is per slot van rekening een ijzer/tinmijn) en aldus vormt het de matrix voor menig specimen - maar dit is wel de eerste maal dat ik het in een goed gekristalliseerde vorm waarneem. Volledigheidshalve: het spreekt voor zich dat je bij het ontdekken van goede 'sleepers' alle uitingen en uitlatingen van enthousiasme het best bewaart tot thuis - zo niet zou je volgende negotiatie met dezelfde verkoper er wel eens een heel moeilijke kunnen worden.

Bij de Chinese verkopers zijn er dit jaar wel enkele nieuwe maar er ontbreken tegelijk ook weer enkele vertrouwde gezichten. Shicheng Minerals - lange jaren een van mijn hofleveranciers voor menig Chinees specimen - heeft er de brui aan gegeven. De laatste jaren hadden ze nogal wat te klagen over een te lage omzet en blijkbaar gaan ook Chinese kruiken maar zolang te water tot ze breken. De eerste onderhandelingen met nieuwe Chinezen verlopen dikwijls onzeker en chaotisch maar eens je ze kent vind ik ze wel goed te pruimen. Onderschat daarbij hun geheugen niet: zelfs bij een eenmalige aankoop in het verleden herkennen ze mijn gezicht de jaren daarop nog heel goed (tenzij ik mij natuurlijk tijdens het negotiëren zo driest gedragen zou hebben dat ze mijn facie nooit meer vergeten?) Wat ook opvalt is dat bij aankopen bij Chinese koppels de vrouw doorgaans de financiële aspecten (negotiëren en ontvangen) voor haar rekening neemt.

Over naar India en zijn onvermijdelijke Deccan Traps mineralen. Theoretisch moet er ooit een einde komen aan de reeks combinaties die je kunt verzinnen met een handvol mineraalsoorten, een stel bijbehorende habitussen en een reeks kleuren - maar aan het aanbod te zien is dat voorlopig nog niet bereikt. Bij Pawar Exports noteer ik uit Vaijapur, Aurangabad zeer aantrekkelijke en toch niet dure vederlichte aggregaten van lichtblauwe chalcedoondraden waarop een royale hoeveelheid kleine witte okenietbolletjes uitgestrooid zijn. Scoleciet kennen we meestal als uitwaaierende bundels fijne witte naalden - maar uit Nasik wordt een variëteit aangeboden waarbij de afzonderlijke kristallen tot twee centimeter breed en perfect beëindigd zijn. Groene apophylliet is allang geen zeldzaamheid meer maar de witte, schonkige kristallen uit Ahnagar waar - te midden van witte stilbietkristallen - dwarsdoorheen een groene naad loopt hebben hun eigen charme. Het boren van een bron nabij Aurangabad leverde dan weer specimens op die bestaan uit een ongelooflijk fijn filigraanwerk dat uitsluitend uit zeer kleine maar haarscherpe kleurloze heulandietkristallen is samengesteld: handle with care please!. En laten we besluiten met een web van lichtgroene stilbietkristallen - terug uit de regio Aurangabad - waarop zich een vliesdun laagje ijzeroxide heeft afgezet: de resulterende kleur is een moeilijk te definiëren maar daarom niet minder aantrekkelijk groenig bruin. Strooi daartussen nog wat kleine contrasterende witte heulandiet en het eindresultaat is onweerstaanbaar.

Oost Europa heeft dit jaar vooral Bulgaren afgevaardigd - jaar na jaar zie je hun aantal hier stijgen. Nochtans is het aanbod uit Madan en omstreken duur en relatief beperkt, zowel wat mineralen als hun verschijningsvormen betreft. Een en ander betekent dat als je als ietwat gevorderde verzamelaar hierin nog wat nieuws wil vinden, je beter langskomt op woensdagmorgen vroeg - anders vis je onvermijdelijk achter het net. Op die manier kan ik mijzelf dit jaar nog verzekeren van een bijna vuistgrote floaterpyritoëder uit de Borieva mijn; een opmerkelijke sfaleriet/galeniet combinatie uit de Krushev dol mijn waarbij talrijke onvervormde, nagenoeg ideale sfaleriettetraeders rozetten vormen op grote kuboctaedrische galenietkristallen en een specimen ter grootte van een (uitgestrekte) hand lichtblauwe bariet met tafelvormige kristallen tot 3 centimeter groot uit de Androvo mijn in Erma Reka - alles éénmalige exemplaren en op de kop getikt bij R&SH Minerals, een nieuwlichter in Sainte-Marie. Ik ondervind eens te meer dat Bulgaren stugge onderhandelaars zijn: verwacht hier geen kortingen op zijn Chinees of Indisch - met 15% discount mag je je al heel gelukkig prijzen.

Er hebben zich ook een paar Roemenen aangeboden maar hun aanbod bereikt niet meer de hoogten die ze 5 à 10 jaar geleden haalden - met uitzondering misschien van enkele mooie chalcopyriet-met-kwarts specimens.
Een van hen vertelt hoe er heden ten dage in Herja een primitieve vorm van 'specimen mining' wordt bedreven. Enkele jonge, potige kerels gaan - gegidst door een voormalige mijnwerker - ondergronds voor een periode van drie dagen. Daarbij gaan ze tot 400 meter diep en torsen ze lasten tot 40 kg. Het grootste probleem is het stijgend grondwater: teneinde dat te vermijden hebben ze al enkele nieuwe verbindingsgangen moeten graven, maar binnen enkele jaren zal zelfs dat niet meer volstaan - en dan is het met deze vrij artisanale vorm van ontginnen voorgoed afgelopen. De hele huidige toestand is illegaal maar de politie knijpt een oogje dicht, want dikwijls hebben ze zelf kinderen of neven die hier actief zijn.

Foto © Jef Leybaert

Majcher Dariusz is zelf geoloog bij de Lubin mijn in het westen van Polen, een van de wereldwijd belangrijkste leveranciers voor koper. Specimens uit die mijn zijn - op gips na - bij verzamelaars nauwelijks bekend om de eenvoudige reden dat ze er niet zijn: hier wordt nagenoeg uitsluitend massief erts ontgonnen. Een analoge situatie doet zich voor bij de Bingham Canyon Mine in Utah - het grootste gat in de aarde ooit door mensen gegraven en een van de grootste koperproducenten (indien niet dé grootste) ter wereld - terwijl Bingham Canyon Mine specimens in verzamelingen nauwelijks voorkomen. Het aanbod van Dariusz bestaat nagenoeg uitsluitend uit de obligate naaldvormige gipsaggregaten waarmee je mij al lang niet meer blij kunt maken - maar hij heeft ook enkele specimens waarop de gips voorkomt als bruinachtige, dikke, deels nagenoeg doorzichtige en vooral goedgevormde kristallen. Mijn eigen gipsverzameling omvat bijna 200 specimens, maar dit is een habitus die mij volslagen vreemd voorkomt.

Enkele Russen bieden vrij goede specimens uvaroviet aan uit de bekende Saranovski mijn in de Oeral. Waarschijnlijk gaat het hier om een nieuwe oogst, waarbij de afzonderlijke en relatief grote dodecaederkristallen al met een eenvoudige loep duidelijk zichtbaar zijn. Akkoord - ze halen nog bijlange niet het peil van de legendarische specimens uit Outokumpu, Finland maar het is toch al een hele verbetering ten opzichte van wat in de afgelopen jaren circuleerde.

Luiz Menesez - jarenlang dé leverancier voor de betere Braziliaanse specimens - is ons helaas ontvallen maar zijn broer Carlos heeft de zaak overgenomen. Ik kan mij echter niet van de indruk ontdoen dat Carlos problemen heeft om aan goed nieuw materiaal te komen, want wat ik in zijn stand zie is nagenoeg uitsluitend recyclage uit vorige jaren. Met uitzondering misschien van zijn lepidoliet specimens uit Itinga, Minas Gerais (die echter ook elders te koop zijn) waar een eerste gelige generatie netjes is overgroeid door een tweede, violette: op splijtstukken kun je, dank zij het kleurencontrast, de contouren van beide goed waarnemen. Ook nieuw uit Brazilië zijn doorzichtige kwartskristallen uit Presidente Kubitschek in Minas Gerais met opvallende wolkachtige insluitsels: over de aard daarvan circuleren momenteel verschillende interpretaties maar mogelijke kandidaten daarbij zijn witte chloriet, zand en montmorilloniet. De beste stukken zijn hier naar verluidt op dinsdag al afgeschuimd door de groot- en tussenhandel zodat er op woensdag enkel nog rommel overblijft.

Ik heb na jaren verzamelen in mijn collectie nog steeds geen amethist uit de overbekende regio Artigas, Uruguay/Rio Grande do Sul, Brazilië en nochtans zijn er in Sainte Marie steevast gespecialiseerde verdelers daarvan. Ik schaam me daar diep voor maar er zijn verzachtende omstandigheden: elk jaar staat het spul wel op mijn verlanglijstje, maar vanwege de overvloedige beschikbaarheid ervan komt het er nooit van - want volgend jaar is het er toch terug… Dit jaar echter ben ik vastbesloten dit hiaat in mijn verzameling op te vullen, maar dat valt echt niet mee. Het wordt een moeilijke keuze waarin heel wat tijd gaat want van de talloze beschikbare specimens zijn er maar weinige waar niets op aan te merken valt: de meeste hebben hier of daar wel een kleine beschadiging opgelopen, en mijn specimen moet na al die jaren uitstel uiteraard perfect zijn. Ook de keuze tussen een donker Uruguay-specimen of een lichter gekleurd Braziliaans (je zou eens moeten horen hoe smalend de Uruguayaanse verdelers zich over hun buurland en zijn amethist uitlaten!) is moeilijk. Ik beslis tenslotte - weliswaar weinig heldhaftig - zowel de kool als de geit te sparen en ga voor een specimen van elk.

Van het Peruviaanse front is weinig nieuws te melden: Import& Export Pasión die twee jaren geleden in Sainte-Marie een zo veelbelovende entree maakten blijken te zijn vervallen tot het niveau van pyriet, galeniet en vooral veel geslepen en getumbelde toestanden.

Uit Bolivia daarentegen worden door minstens twee verkopers uitzonderlijke cassiterietspecimens verkocht uit de San Antonio mijn, Viloco: monumentale stukken die uitvoerig gestoffeerd zijn met goedgevormde kristallen tot 2-3 centimeter groot. Voor geïnteresseerden hebben ze ook nog indrukwekkende individuele tweelingkristallen beschikbaar.

Damian Kislig van Lonehill Minerals in Zuid Afrika is terug van (twee jaar) weggeweest. Zijn aanbod bestaat voor het leeuwendeel uit de sideriet-na-calciet omhullingpseudomorfosen van wereld-

faam uit de Broken Hill mijn in Aggeneys, Northern Cape province, RSA: weliswaar niet nieuw maar toch nog altijd even spectaculair. De aangeboden stukken zijn wel minder groot dan in het verleden - maar volgens Damian is dit oude stock en er is geen nieuwe meer te verwachten. In de mijn komen nog wel goede specimens voor maar het mijnmanagement doet geen moeite meer om die te recupereren - de tonnen erts primeren meer dan ooit.

De groene prehniet met donkergroene tot zwarte epidoot uit Kayes, Mali is evenmin nieuw, maar die wordt nu ook nog eens aangeboden in een variant met een extra begeleidend geel mineraal. Volgens de meeste handelaars is dat stilbiet maar sommigen hebben dat voor de gelegenheid omgedoopt tot stelleriet - dat veel zeldzamer is en bijgevolg ook veel duurder kan verkocht worden. Ik hou het zelf voorlopig ook maar bij stilbiet want het onderscheid tussen de twee is bijzonder moeilijk te maken. Dit materiaal koop je ook beter aan bij de Afrikanen op de beurs zelf, zoals Fissourou Mahamadou die een vaste prijs per gewicht aanrekent - Europeanen prijzen alle stukken afzonderlijk en geheel naar eigen inzicht en zijn navenant veel duurder.

En zo zijn we tenslotte bij Marokko aangekomen, een land met een fantastisch mineralogisch potentieel maar dat er in Sainte-Marie naar goede (?) traditie helaas weer maar eens weinig van bakt. De kwantiteit is er wel: elk jaar weer worden enorme volumes stenen (in de meest letterlijke zin van het woord) aangevoerd maar op enkele schaarse uitzonderingen na laat de kwaliteit zeer te wensen over. Waar dat allemaal naar toe blijft gaan is mij een raadsel: geen zichzelf respecterende verzamelaar wil dat in zijn collectie, en wie zijn oprit moet herstellen of verstevigen koopt zijn steenslag toch 'en vrac' en niet per stuk? Nochtans is het gamma iets meer uitgebreid dan vorige jaren: vooral de mijnregio Oumjrane is productief geweest - getuige daarvan de talrijke specimens gekristalliseerd koper, bariet, pyriet en marcasiet (of arsenopyriet - wie zal het zeggen?) die circuleren. Maar de gemiddelde Marokkaanse verkoper weet hier niet wat hij te koop heeft, laat staan waar het vandaan komt: hij hangt of ligt er ongeïnteresseerd bij (daar zal de Ramadan wel niet vreemd aan zijn) en hij laat je gewoon op je honger zitten. Ook fossielen worden massaal aangeboden en daar slijpen ze van alles van: salontafels, boekensteunen, sierplaten voor open haarden, complete serviezen tot gootstenen toe. Het valt daarbij wel op hoe toentertijd - net voor het ter ziele gaan - ammonieten, belemnieten en andere prehistorische creaturen zo vriendelijk moeten zijn geweest om zich uitsluitend op objectkritische plaatsen of in opmerkelijke symmetrische patronen te rangschikken.

Aan de positieve kant daarentegen: de kwaliteit van de vanadiniet wordt van langsom beter terwijl de prijs blijft dalen - wie hier enkele jaren geleden veel in heeft geïnvesteerd is gezien! De mooie blauwe bariet uit de regio Nador - voorheen nagenoeg het monopolie van een enkele verkoper - is nu ook beschikbaar bij een reeks mindere verdelers zodat de prijs (eindelijk en terecht) kan gaan afbrokkelen. Het blijven echter zeer fragiele stukken: kritisch uitkijken voor beschadigingen blijft meer dan ooit de boodschap. Dé Marokkaanse nieuwigheid dit jaar is echter de niet onaantrekkelijke rode hematietkwarts uit Tinejdad: die maakte op de recente Minerant een eerste schuchter optreden waarbij vooral de prijs (500 Euro voor een handgroot stuk) zich liet opmerken. Hier zijn die dingen echter nagenoeg alomtegenwoordig en voor een stuk vergelijkbaar aan die van Minerant betaal je rond de 30 Euro - waarmee nog eens bewezen is dat geduld een schone (en winstgevende) deugd is.

Maar het hoeven niet altijd nieuwe specimens te zijn: in Sainte-Marie kun je evengoed terecht voor zowel klassieke als minder klassieke oldtimers. Ze allemaal opnoemen is uiteraard onbegonnen werk - ik moet me dus noodgedwongen beperken tot enkele.
Norbert Stötzel specialiseert op het recycleren van oude collecties en heeft dit jaar een reeks excellente Tsumeb specimens in zijn aanbod aan weliswaar hoge, maar toch redelijke prijzen: vergeet het niet - this is Tsumeb after all!
Marcus Grossman liquideert de goed gedocumenteerde calcietverzameling van ene mij onbekende Werner Bremicker en daar steken de meest vreemdsoortige verschijningsvormen en vindplaatsen tussen. Zoiets als de zevende hemel voor een diehard calcietfanaat zoals ik er een ben - nodeloos te zeggen dat ik mij hier dan ook eens goed laat gaan.
Bij nog een andere Duitse verkoper noteer ik een minstens zeventig jaar oud lot vergeten stibnietspecimens met vrijstaande kristallen uit de Casparimijn in Sauerland. En mijn geluk kan echt niet meer stuk wanneer ik in een onooglijke stand, tussen veel rommel nog een uitstekend specimen witte calciet van 25 op 15 cm ontdek uit Saint Sorlin d'Arves in de Franse Alpen: een opeenhoping van onberispelijk gevormde, eenvoudige maar puntgave rhomboëders van 3 centimeter elk (vertel mij vooral waar je ze nog kunt vinden!).

Valt de oogst aan nieuwe boeken dit jaar maar magertjes uit, dan zijn de vooruitzichten voor de komende maanden daarentegen goed. Bode Verlag kondigt een nieuwe encyclopedie over Harzmineralen aan voor september - die moet zonder ongelukken dus beschikbaar zijn op de stand van Le Règne Minéral op de Luikse beurs later dit jaar. Ook van Bode is het monumentale Namibia - Minerals and Localities waarvan het tweede deel beloofd wordt voor de beurs van Tucson volgend jaar. Bij gebrek aan nieuwe werken kijken we dan maar even na wat we in het verleden mochten gemist hebben en jawel hoor, weer diezelfde Bode heeft nog een exemplaar van het in 2006 uitgegeven 'Tzarenschätze' van de hand van Kolesar en Tvrdý: een onovertroffen overzicht van de mineralen uit de hele voormalige USSR. Ik had dit boek indertijd aan mij laten voorbijgaan vanwege een relatief misleidende titel waarvan ik (onterecht) dacht dat hij enkel verwees naar de malachietzaal in de Sint Peterburgse Hermitage maar uiteindelijk krijg ik het hier bij Bode toch nog totaal onverwacht te pakken aan een gereduceerde prijs omdat het jawel … een laatste exemplaar is!
Eveneens indertijd gemist en nu op de kop getikt op de stand van Le Règne Minéral is 'Crystal Growth & Development', volume 6/2003 uit de reeks Mineralogical Almanac: een razend interessant werkje voor al wie geïnteresseerd is in de opbouw van kristallen (en dat zijn er nogal wat sinds 'Kristalmorfologie' - het recente opus magnum van Paul Tambuyser).

Espace 'Prestige', Théâtre. Persfoto Mineral & Gem.

Hari Prasad Timsina - een Nepalees die in een van de grote zalen probeert Himalayakwarts te slijten - heeft ook een boek(je) geschreven en uitgegeven in eigen beheer: het 66 pagina's dikke 'Rocks and Minerals of Nepal' (wat had je anders gedacht?). Tekst noch foto's zijn om over naar huis te schrijven en je hebt het uit in de tijd nodig om een ontbijt naar binnen te werken - kortom, het is vrij waardeloos maar het is wel volledig tweetalig Engels en Nepalees … voor 10 Euro. Zeg nu zelf: dit is toch een hebbeding waaraan je niet kunt weerstaan? Welke verzamelaar heeft een monografie in het Nepalees op zijn boekenplank staan? Volledigheidshalve: over dit werk moet je (toch tenminste van mijn hand) binnenkort geen recensie verwachten - die zou langer uitvallen dan het boek zelf en dat mag niet de bedoeling zijn. Alles wat erover te zeggen valt is hierboven al geschreven.

En dat is nog bijlange niet alles! Het thema van de hoofdtentoonstelling dit jaar is 'Mineralen uit de Alpen', met schitterende stukken uit de beste musea en privéverzamelingen: gewoonweg adembenemend, waarbij alle superlatieven tekortschieten. In de catalogus wordt die aangeduid als 'Exposition Prestige' en dat is in elk geval geen greintje overdreven. Maar daarbuiten zijn er ook nog diverse kleinere thematentoonstellingen die ook zeer de moeite waard zijn, zoals de twee vitrines in La Piscine met alles over stauroliet. En dan laten we nog de talrijke symposia en workshops onvermeld.

Alle kinderactiviteiten zijn vanaf dit jaar geconcentreerd in een heus kinderdorp in het anders zo rustige Parc Jules Bordet. In niet minder dan 19 ateliers kunnen onze jongsten zich volop uitleven in het goudzoeken, skeletten reconstrueren, fossielen ontdekken, mineralen ontginnen, vuursteen kappen (en daarmee de boel in de fik zetten) en nog veel meer. Je kunt er zelfs leren omgaan met de werpspeer - uiteraard in een zone met verhoogde veiligheid, waarbij vooral de royaal geproportioneerde nooduitgang opvalt. Dergelijk initiatief valt blijkbaar fel in de smaak en je wordt er dan ook met de regelmaat van een klok overhoop gelopen door horden nietsontziende hummeltjes die van overal uit de Elzas met bussen worden aangevoerd. Als maar een fractie daarvan ooit mineralenverzamelaar wordt zit de beurs van Sainte-Marie gebeiteld voor de toekomst.

Bij manier van uitblazen kun je je gaan vergapen aan de specimens in Le Théâtre, waar de top-end verdelers geconcentreerd zijn. Hier zijn de prijzen uiteraard navenant - sommige terecht, sommige

Veel aandacht voor de jeugd in Sainte-Marie-aux-Mines. Persfoto Mineral & Gem.

volledig onterecht. Voor het tweede achtereenvolgende jaar noteren we een poging om dit terrein uit te breiden naar La Piscine, dat wordt aangekondigd als voor 'internationally reknowned traders' - maar het resultaat is eerder magertjes. Meteen al bij het binnenkomen wordt mijn aandacht gevat door een vrij grote, weliswaar perfecte gipszandroos van het Algerijnse 'bowtie' type die echter wel 2750 Euro moet kosten: ik heb in mijn eigen verzameling een nagenoeg identiek specimen waarvan de prijs met slechts twee beduidende cijfers werd geschreven - en daarmee is de toon voor een verdere rondgang natuurlijk meteen gezet.

Uiteraard moet wie meerdere dagen spendeert op de beurs van Sainte-Marie ook ten gepaste tijde de innerlijke mens kunnen versterken en het moede hoofd te rusten leggen. Over het eerste kunnen we kort zijn: de meeste lezers kennen ondertussen mijn (gebrek aan) appreciatie voor de Elzasser keuken. In een streek waar de 'signature dish' bestaat uit zuurkool met een vettige varkenslap beperk ik mij noodgedwongen tot bordkartonnen pizza's, tartes flambées die net iets te enthousiast werden geflambeerd en een snelle hap in een would-be MacDonald waar een portie mayonaise net groot genoeg is om twee frieten te deppen.

Wat de logies betreft waren enkele collega-verzamelaars er bijna in geslaagd om mij mijn vaste stek in Le Tilleul in Labaroche te laten omruilen voor iets meer mondains langs de Route du Vin. Maar ik hou aan oude gewoontes (ook slechte) en dus ben ik uiteindelijk ook dit jaar weer ingetrokken in het etablissement waar Zoef de Haas de plak zwaait. Alhoewel ik hier maar eens per jaar kom herkent ze mij onmiddellijk als die rare snuiter uit België die altijd veel te vroeg wil ontbijten om toch maar op tijd op de mineralenbeurs van Sainte-Marie te zijn. Nee - daar is ze zelf nog nooit geweest: ik vraag mij af of ze overigens ooit wel buiten Labaroche of wie weet sowieso wel buiten haar hotel is geweest. Ze ziet er na jaren nog altijd hetzelfde uit en ik kan mij moeilijk voorstellen dat ze er ooit anders zal uitzien: schuifelende gang, voorovergebogen alsof ze constant naar iets op zoek is dat op de grond is gevallen, zwarte outfit waarvan ik vermoed dat ze er maar één heeft. Maar vergis je vooral niet: ze bereddert hier letterlijk alles en ze duikt op in de meest onverwachte plaatsen: mocht Duracell ooit overwegen een nieuwe mascotte te introduceren dan is zij een gedroomd prototype! Ik krijg kamer 3.1 toegewezen die om de spanning erin te houden op de tweede verdieping is gelegen. De kamer valt goed mee, op het toilet na dat nogal krap bemeten is en waarin je om problemen te vermijden het beste achterwaarts instapt en tijdens de actie zelf het beste geen al te bruuske zijdelingse bewegingen maakt. Maar de Internetverbinding is OK en dat maakt veel goed - wel een beetje traag maar misschien komt dat door de vele bergpassen en haarspeldbochten waarmee deze streek vergeven is. Nu kan ik 's avonds tenminste op MINDAT checken of wat ze mij overdag op de mouw wilden spelden wel min of meer klopt.

Op vrijdagavond, als de koffer van mijn wagen vol en mijn geldbeugel leeg is, weet ik dat het tijd is om mij terug huiswaarts te begeven, zoals dat hoort naar mijn lieve vrouw en dito kindertjes - die zich ondertussen al met de daver op het lijf zitten af te vragen met wat hij nu weer allemaal zal komen opdagen. Bovendien staan de beurszaterdag en -zondag hier toch al bekend als de toeristendagen, waarop voor verzamelaars nog bitter weinig te beleven valt.

Terwijl ik op zaterdagmorgen naar huis rijd bedenk ik dat ook dit jaar Sainte-Marie eens te meer onovertroffen was. Het aanbod was vrij goed en de balans kwaliteit/(genegotieerde!) prijs in vele gevallen behoorlijk - de waanzinnige bedragen die hier en daar werden gevraagd laat je toch gewoonweg links liggen? Ik ben mij bewust dat nogal wat criticasters, voor wie toch alles te duur is, het hiermee niet eens zullen zijn - maar bedenk dat kwaliteit en zeldzaamheid zich laten betalen. Je koopt nu eenmaal geen pakweg vuistgroot goed gekristalliseerd azurietspecimen voor enkele Euro's: dat is nog nooit zo geweest (en hierbij zijn vergelijkingen met vroeger, toen de beesten nog spraken en een brood tweeënhalve frank kostte, totaal irrelevant) en dat zal ook nooit zo zijn.

Ik laat het in alle geval niet aan mijn hart komen: nog 362 nachtjes slapen en het is weer zover…